

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 4984
Ημερομ. Κατάθεσης: 29/4/2025

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αθήνα, 29 Απριλίου 2025

ΠΡΟΣ: Τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας

ΘΕΜΑ: Νέο ΠΔ 194/2025 - Απαξίωση μικροϊδιοκτησιών και εγκατάλειψη της ελληνικής υπαίθρου μέσω περιορισμών στους οικισμούς κάτω των 2.000 κατοίκων

Κύριε Υπουργέ,

Με το νέο Προεδρικό Διάταγμα 194/2025, εισάγεται ένα νέο αυστηρό και δυσμενές πλαίσιο για την οριοθέτηση των οικισμών με πληθυσμό κάτω των 2.000 κατοίκων, το οποίο προκαλεί ήδη ευρύτατες αντιδράσεις στην ελληνική περιφέρεια και στις τοπικές κοινωνίες.

Το ΠΔ αυτό έρχεται να επιβάλει αυστηρότερα κριτήρια για την αναγνώριση και οριοθέτηση οικισμών, να περιορίσει δραστικά τις δυνατότητες αξιοποίησης ακίνητης περιουσίας σε παλαιούς οικιστικούς πυρήνες και να προκαλέσει ευρεία κοινωνική αναστάτωση σε περιοχές που στηρίζονται σε μεγάλο βαθμό στην τοπική οικονομία, στην οικοδομική δραστηριότητα μικρής κλίμακας και στον ήπιο τουρισμό.

Μεταξύ άλλων, το νέο πλαίσιο:

- Θέτει όρια και περιορισμούς οι οποίοι οδηγούν σε αποκλεισμό εκτάσεων που μέχρι σήμερα θεωρούνταν μέρος των ζωνών ανάπτυξης των οικισμών.
- Ακυρώνει στην πράξη τα δικαιώματα μικροϊδιοκτητών που κληρονόμησαν ακίνητα μέσα ή πέριξ αυτών των παλαιών οικισμών, χωρίς να ευθύνονται για τις θεσμικές ελλείψεις του παρελθόντος (π.χ. μη εγκεκριμένα ρυμοτομικά σχέδια).
- Δημιουργεί έντονες κοινωνικές αδικίες, καθώς σε πολλές περιπτώσεις γειτονικές εκτάσεις με παρόμοια χαρακτηριστικά αντιμετωπίζονται με άνισο τρόπο, ανάλογα με το αν εντάχθηκαν ή όχι στα νέα όρια.
- Ενισχύει φαινόμενα συγκέντρωσης περιουσίας σε λίγα χέρια, απαξιώνοντας μικρά κληροτεμάχια και υπονομεύοντας το δικαίωμα αξιοποίησης της ατομικής ιδιοκτησίας.
- Δεν λαμβάνει υπόψη τη μακράχρονη ιστορική συνέχεια πολλών οικισμών που προϋπήρχαν του 1923 αλλά δεν τυποποιήθηκαν ποτέ με πλήρεις πολεοδομικές διαδικασίες, γεγονός που αποτελεί θεσμική αδικία εις βάρος τους.

Σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις που καταγράφονται από επαγγελματικούς, επιστημονικούς και κοινωνικούς φορείς, το πλήγμα στις μικροϊδιοκτησίες είναι γενικευμένο και πολυεπίπεδο: οικονομικό, κοινωνικό και πολιτισμικό. Η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ – Κίνημα Αλλαγής έχει ήδη εκδώσει σχετική ανακοίνωση εκφράζοντας τις θέσεις και τις αγωνίες των πολιτών που πλήττονται. Άλλωστε, η συντριπτική πλειονότητα όσων επηρεάζονται από το νέο ΠΔ είναι μικροϊδιοκτήτες που ζημιώνονται, έναντι μιας πολύ μικρής μειοψηφίας που ενδεχομένως ευνοείται από την "τακτοποίηση" του νέου θεσμικού πλαισίου.

Με τον τρόπο που επιλέγει να νομοθετεί η κυβέρνηση:

- Απαξιώνονται περιουσίες ζωής σε χιλιάδες οικογένειες, ειδικά σε περιοχές όπως η Χαλκιδική, η Πελοπόννησος, η Στερεά Ελλάδα, τα νησιά του Αιγαίου και του Ιονίου, η Ήπειρος, η Κρήτη, η Δυτική Ελλάδα αλλά και άλλες περιοχές.
- Διευρύνεται η κοινωνική ανισότητα μεταξύ των λίγων που κατορθώνουν να διατηρήσουν οικοδομήσιμα ακίνητα και των πολλών που αποστερούνται κάθε ουσιαστικού δικαιώματος αξιοποίησης της περιουσίας τους.

- Ενισχύονται τάσεις ερήμωσης και πληθυσμιακής κατάρρευσης στην ελληνική ύπαιθρο, ακριβώς την ώρα που η χώρα μας έχει ανάγκη από πολιτικές δημογραφικής και αναπτυξιακής αναγέννησης.

Ως εκ τούτου, αντί της διαμόρφωσης ενός βιώσιμου, ανοικτού και δημοκρατικού πολεοδομικού σχεδιασμού με κοινωνικά και περιβαλλοντικά κριτήρια, η κυβέρνηση επιλέγει τον αποκλεισμό, την ανισότητα, την απαξίωση της περιουσίας των μικροϊδιοκτητών και τη μεθόδευση της συγκέντρωσης της γης σε λίγους μαζί με την περαιτέρω ερήμωση της υπαίθρου.

Περιορίζεται έτσι με αυθαίρετο τρόπο η δόμηση σε πολύ μικρούς οικισμούς, όπου η δυνατότητα αυτή της μικρής ιδιοκτησίας αποτελεί και το τελευταίο καταφύγιο για την παραμονή του πληθυσμού και όχι σε περιοχές που κινδυνεύουν από υπερκορεσμό προκειμένου να μη θιγούν τα συμφέροντα των ελίτ σε βάρος της μεγάλης κοινωνικής πλειοψηφίας.

Συνεχίζοντας μάλιστα τον κύκλο των κυβερνητικών αυταρχικών αποφάσεων όπως νωρίτερα με το ΝΟΚ, δεν προηγήθηκε της έκδοσης του παρόντος Π.Δ. καμία δημόσια διαβούλευση, κανένας διάλογος με τις τοπικές κοινωνίες και τους αρμόδιους επιστημονικούς και επαγγελματικούς φορείς καταστρατηγώντας κάθε έννοια κοινωνικής λογοδοσίας.

Για αυτό και το παρόν Π.Δ. δεν είναι εργαλείο ανάπτυξης ή δήθεν περιβαλλοντικής ευαισθησίας που ακόμη αναζητείται για τις αντισυνταγματικές προβλέψεις του ΝΟΚ ή για την δόμηση σε περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους όπως το Σαρακήνικο της Μήλου. Αντιθέτως, ενισχύει την αστυφιλία και δεν διαθέτει καμία απολύτως πρόβλεψη για την περιφερειακή ανάπτυξη και πρόοδο των μικρών οικισμών.

Πρόκειται για ένα Π.Δ. που δεν κοιτάζει στο παρόν και το μέλλον αλλά στο παρελθόν μέσα από την αυστηρή αναδρομική προσέγγιση στην οριοθέτηση των οικισμών που δεν βασίζεται στα σημερινά δεδομένα και οδηγεί μάλιστα στον αποκλεισμό μεταγενέστερα ανεπτυγμένων περιοχών.

Είναι όμως ταυτόχρονα και μια απόδειξη συγκεκριμένων πολιτικών επιλογών που προτάσσουν την ενίσχυση των προνομίων των λίγων έναντι της αδιαφορίας για τα δικαιώματα πολλών.

Για τους λόγους αυτούς το εν λόγω Π. Δ. πρέπει άμεσα να διορθωθεί νομοθετικά ως προς τις διατάξεις που προκαλούν τα μείζονα ζητήματα που αναλύσαμε παραπάνω.

Κατόπιν τούτων, ερωτάται ο κ. Υπουργός:

1. Έχετε εκτιμήσει τις επιπτώσεις στους οικισμούς κάτω των 2.000 κατοίκων που επηρεάζονται συνολικά από το ΠΔ 194/2025 και ποια είναι η γεωγραφική κατανομή τους ανά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο;
2. Έχει το Υπουργείο εκπονήσει μελέτη ή εκτίμηση για τον αριθμό των μικροϊδιοκτητών που πλήττονται από την εφαρμογή του νέου πλαισίου, σε σχέση με εκείνους που ωφελούνται; Αν ναι, ποια είναι τα ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα αυτής της μελέτης;
3. Για ποιο λόγο το ΠΔ δεν περιέλαβε ειδικές διατάξεις προστασίας για οικισμούς που προϋπήρχαν του 1923 ή παραδοσιακούς οικισμούς, οι οποίοι έχουν σημαντική ιστορική, πολιτιστική και κοινωνική σημασία;
4. Προτίθεται το Υπουργείο να προβεί σε αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου, εισάγοντας:

-Εναλλακτικές διαδικασίες ταχείας οριοθέτησης για τους παραδοσιακούς και παλαιούς οικισμούς.

-Μεταβατικές διατάξεις που θα προστατεύουν τις μικροϊδιοκτησίες μέχρι την οριστική οριοθέτηση.

-Ειδικούς όρους δόμησης και μικρότερα ελάχιστα όρια αρτιότητας σε οικισμούς με ιστορική συνέχεια;

5. Προτίθεται το Υπουργείο να αναλάβει ενέργειες για τη ενίσχυση του έργου των ΟΤΑ ως προς επιτάχυνση των διαδικασιών ολοκλήρωσης των ΤΠΣ για την διόρθωση της οριζόντιων μέτρων του παρόντος ΠΔ που οδηγούν στην άδικη και άνιση μεταχείριση των πολιτών;
6. Με δεδομένο ότι ήδη καταγράφονται ευρείες κοινωνικές και οικονομικές αντιδράσεις λόγω των μεγάλων αδικιών που προκαλούνται, θα πάρει άμεσα διορθωτικά μέτρα η Κυβέρνηση ώστε να αποκαταστήσει τη δικαιοσύνη και την ισορροπία στην ελληνική ύπαιθρο;

Οι ερωτώντες βουλευτές

Χριστοδουλάκης Εμμανουήλ

Πάνας Απόστολος

Μπιάγκης Δημήτριος

Τσίμαρης Ιωάννης

Γερούλανος Παύλος

Μάντζος Δημήτριος

Χρηστίδης Παύλος

Αποστολάκη Μιλένα

Αχμέτ Ιλχάν

Βατσινά Ελένη

Γιαννακοπούλου Κωνσταντίνα (Νάντια)

Γρηγοράκου Παναγιώτα (Νάγια)

Δουδωνής Παναγιώτης

Θρασκιά Ουρανία (Ράνια)

Καζάνη Αικατερίνη

Κατρίνης Μιχάλης

Κουκουλόπουλος Παρασκευάς (Πάρις)

Κωνσταντινόπουλος Οδυσσέας

Λιακούλη Ευαγγελία

Μιχαηλίδης Σταύρος

Μουλκιώτης Γεώργιος

Νικητιάδης Γεώργιος

Νικολαΐδης Αναστάσιος

Παπανδρέου Γεώργιος

Παππάς Πέτρος

Παρασκευαΐδης Παναγιώτης

Παραστατίδης Στέφανος

Παρασύρης Φραγκίσκος

Πουλάς Ανδρέας

Σπυριδάκη Αικατερίνη

Σταρακά Χριστίνα

Χνάρης Εμμανουήλ